

2025

Oppvekstprofilen viser nokre av styrkane og utfordringane til kommunen, og kan brukast i planarbeidet for barn og unge og deira oppvekstmiljø. Indikatorane er valde med tanke på å fremje oppvekstmiljøet for barn og unge, og må tolkast i lys av annan kunnskap om lokale tilhøve.

Utgitt av:

Helsedirektoratet
Postboks 220, Skøyen
0213 Oslo

E-post: oppvekstprofiler@helsedir.no

Statistikken er hentet frå [statistikkbanken](https://statistikkbanken.folkehelsestatistikk.no)
[Folkehelsestatistikk](https://statistikkbanken.folkehelsestatistikk.no) per april 2025

Illustrasjonar: Helsedirektoratet

Nynorsk

Batch 0404251023.0704251331.0404251023.0404251328.07/04/2025 14:37

Oppvekstprofilane er utarbeidde i samarbeid mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Integrerings- og mangfaldsdirektoratet, Kommunesektorens organisasjon, Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet.

Luster

Tema for profilane i år er inkludering av barn og unge med innvandrarakgrunn. Temaet blir spegla i indikatorar og figurar.

Nedanfor presenterast nokre nøkkeltal for barn og unge i kommunen:

- Andelen barn (0-17 år) i kommunen per 1.1.2024 som er innvandra eller norskfødt med innvandrerforeldre, er lågare enn landsnivået. Andel og talet på barn som innvandrar har auka i dei fleste kommunar, som følgje av krigen i Ukraina. Om lag ein tredel av flyktningane som har komme til Noreg frå Ukraina er barn og unge.
- Andelen barn som bur i hushald med vedvarande låg inntekt, er lågare enn landsnivået. Vedvarande låg hushaldsinntekt vil seie at den gjennomsnittlege inntekta i ein treårsperiode er under 60 prosent av median hushaldsinntekt i Noreg.
- Andelen ungdomsskuleelevar som svarer at dei opplever tilbodet av treffstader for unge som svært bra eller nokså bra er høgare enn landsnivået. Trygge møteplassar for ungdom som er tilgjengelege for alle kan førebyggje utanforskap og rusbruk, og fremje god sosial utvikling og vennskap.
- Andelen ungdomsskuleelevar som har mange psykiske plager, er ikkje signifikant forskjellig frå landsnivået. Kommunen kan fremje god psykisk helse hos barn og unge gjennom tiltak som gode fritidstilbod, tilgjengelege helsetenester, førebyggjande program i skulen og støtte til familiar.

IMDi
Integrerings- og
mangfaldsdirektoratet

Utdannings-
direktoratet

Helsedirektoratet

Inkludering av barn og unge med innvandrerbakgrunn

Stadig fleire barn og unge i Noreg har innvandrerbakgrunn¹. Integrering, inkludering og tilhøyrse er grunnleggande for trivselen, utviklinga og moglegheitene til barna. Det er viktig å bygge tillit og gode fellesskap, og sikre like moglegheiter så alle barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter, utdanning og arbeids- og samfunnsliv.

Én av fem barn har innvandrerbakgrunn

Av 1,1 millionar barn og unge i aldersgruppa 0–17 år i Noreg, er 90 000 fødde i eit anna land enn Noreg. Barna kjem på grunn av flukt, studium eller arbeidet til foreldra, eller for å bli gjenforeina med familien. I tillegg er det ca. 155 000 barn og unge som er fødde i Noreg av to foreldre som er fødde i utlandet. Til saman utgjør dette 245 000 barn, og 22 prosent av alle barn i alderen 0–17 år i Noreg (2024). Figur 1 viser fordelinga innan ulike aldersgrupper i kommunen.

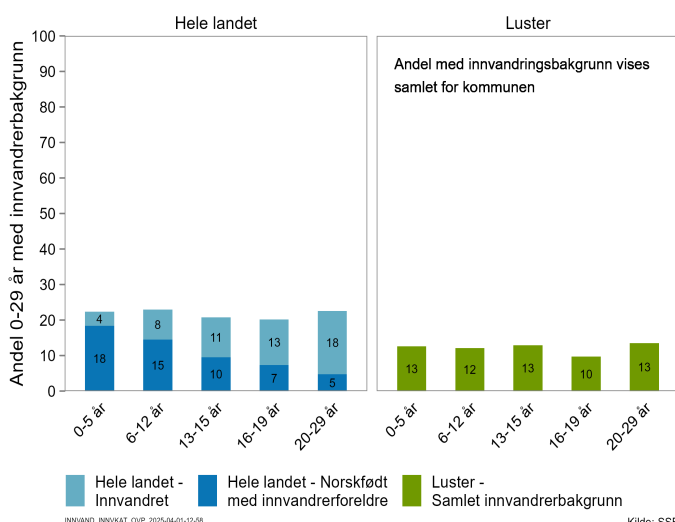
Med innvandringa frå Ukraina har det komme fleire barn og unge i alle kommunar. Nesten halvparten av barn og unge med innvandrerbakgrunn i Noreg har bakgrunn frå Europa, ein tredel har bakgrunn frå Asia og 20 prosent frå Afrika. Figur 2 viser andelen frå ulike verdsdelar i kommunen.

De fleste klarer seg bra

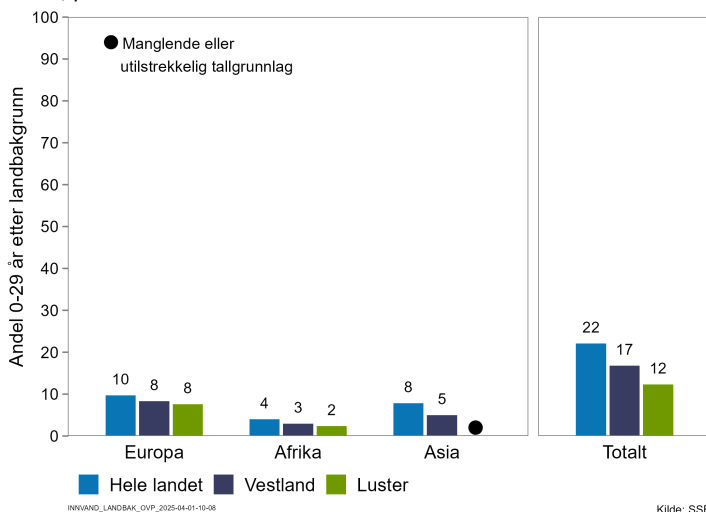
Dei aller fleste barna som veks opp i Noreg klarer seg veldig godt i oppveksten og gjennom utdanningsløpet, anten dei har innvandret eller ikkje. Barn og unge med innvandrerbakgrunn representerer ein stor ressurs for det norske samfunnet, med stort utdanningsdriv, og ulike perspektiv og erfaringar.

Norskfødde med innvandrerforeldre har utdanning, inntekt og sysselsetting omtrent på nivå med befolkninga elles. Det er stor sosial mobilitet når vi ser på norskfødde med innvandrerforeldre opp mot foreldregenerasjonen. På fleire utdanningsindikatorar, som fullføring i vidaregåande skule (Figur 3), er det på landsbasis ingen forskjell mellom norskfødde jenter med innvandrerforeldre og jenter med norskfødde foreldre.

Figur 1. Barn og unge med innvandrerbakgrunn etter alder, per 1.1.2024. Aldersgruppene svarer til barnehage, barneskule, ungdomsskule, vidaregåande opplæring og unge vaksne.

Figur 2. Andel 0–29 år med innvandringsbakgrunn etter verdsdel og totalt, per 1.1.2024.

Likevel nokre forskjellar

Barn og unge med innvandrerbakgrunn bur oftare i heimar der foreldre har utfordringar knytt til økonomi, arbeidsliv, helse og buforhold. Utfordringane heng ofte saman med lite utdanning hos foreldra, fluktbakgrunn og kort butid i Noreg. Det kan ha negativ påverknad på livskvaliteten, levekåra og moglegheitene i livet til barna og dei unge.

Ein lågare andel barn med innvandrerbakgrunn går i barnehage, og fleire har svakare resultat på nasjonale prøver og gjennomsnittskarakter på 10. trinn. Blant gutar med innvandrerbakgrunn er det på landsnivå færre som fullfører vidaregåande opplæring (Figur 3), og fleire unge innvandrarar står utanfor utdanning og arbeid (Figur 4).

Enkelte barn og unge med innvandrerbakgrunn, som nykomne, med fluktbakgrunn, i utsette byområde, og einslege mindreårige flyktningar, treng ekstra hjelp, oppfølging og støtte. Tidleg innsats er viktig for at barn og unge skal få utvikle seg, bli inkluderte, og for å førebygge sosiale vanskar og utanforskap (jf. prinsippet om at ingen skal utelatast i FN sine berekraftsmål).

Økonomi er ein barriere for å kunne delta i fritidsaktivitetar

Å oppleve tilhøyrse og inkludering, og ha moglegheit for sosial deltaking og utfolding er viktig for helse og utviklinga til barn og unge. Ein del barn og unge med innvandrerbakgrunn opplever at dei ikkje får delta på linje med andre barn og unge då det er fleire barrierar for deltakinga til barna.

Færre barn med innvandrerbakgrunn deltar i fritidsaktivitetar, og for mange handlar det om økonomi. Fleire barn med innvandrerbakgrunn lever i låginntektsfamiliar (Figur 5), særleg i familiar med fluktbakgrunn. Å vekse opp med vedvarande låg inntekt og dårlege levekår skapar ei form for stress, som over tid kan påverke læringa og helse til barnet.

Andre barrierar for deltaking er helse, språk og mangel på nettverk. Fleire barn og unge opplever dessutan å bli utsette for mobbing, diskriminering og rasisme. For nokon er negativ sosial kontroll eit hinder for å leve frie liv, med like moglegheiter og eigne livsval. Manglande tilhøyrslø, inkludering og anerkjenning kan føre til einsemd og utanforskap.

Kva kan kommunen gjere?

Kommunane har ei viktig oppgåve med å legge gode tenester og tilbod til rette for å gjere det lettare for barn og unge som strevar, så alle får ein god oppvekst, med god inkludering og deltaking og like moglegheiter i livet. God integrering og inkludering krev at mange jobbar saman – innbyggjarar, stat, fylke og kommune, frivillige organisasjonar m.m.

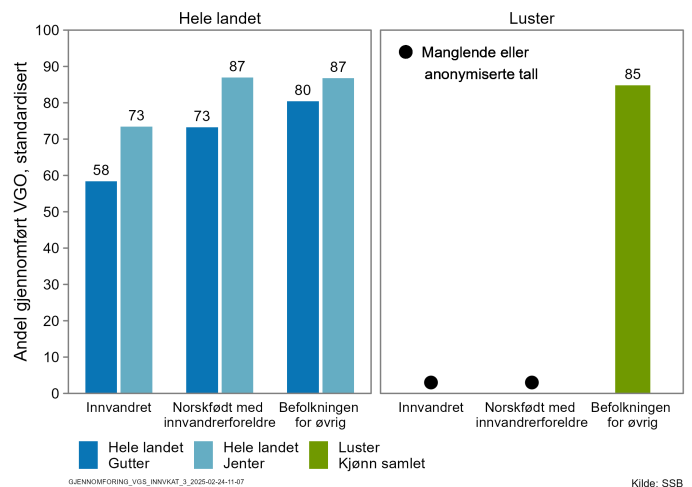
- Den førebyggjande planen til kommunen bør ha konkrete mål og tiltak for inkludering og integrering av barn og unge med innvandrarbakgrunn (jf. barnevernslova).
- Vareta barn og unge sin medverknad i planlegging og gjennomføring av tiltak, med representasjon av barn og unge med innvandrarbakgrunn i råd og prosessar.
- Ha god kartlegging, samordna, heilskapleg og lågterskel oppfølging av barn og unge med innvandrarbakgrunn, særleg nykomne, levekårsutsette, einslege mindreårige flyktningar, barn og unge i lukka miljø, og ungdom i risiko for fråfall eller kriminalitet.
- God fagleg oppfølging av barn og unge med innvandrarbakgrunn i barnehage og skule, og i overgangen til vidaregåande opplæring, med tilrettelegging, tilpassa opplæring og støtte for barn med svake norskferdigheiter og svake skuleresultat.
- Sikre at alle barn og unge lever trygge og frie liv, og jobbe aktivt mot vald i nære relasjonar, æresrelatert vald og negativ sosial kontroll.
- Redusere språkbarrierar med tilpassa informasjon og kvalifisert tolk i alle tenester og sikre mangfaldskompetanse og fagleg kompetanse i alle tenester.
- Vektleggje vurderingar av barna sitt beste i alle samanhengar.
- Mobilisere foreldreressursar, og tilby foreldrerettleiing og foreldrestøtte.
- Førebyggje fordommar, rasisme og diskriminering, og byggje tillit mellom grupper og til tenestene.
- Samarbeide med frivilligheita om inkluderande møteplassar, brubyggjande aktivitetar, haldningskampanjar mm.
- Tilrettelegge for møteplassar og deltaking i fritidstilbod for alle barn og unge, mellom anna ferie- og fritidstilbod for barn i låginntektsfamiliar.

Utfyllande tekst med referansar og lenkjer finst på helsedirektoratet.no/oppvekstprofiler.

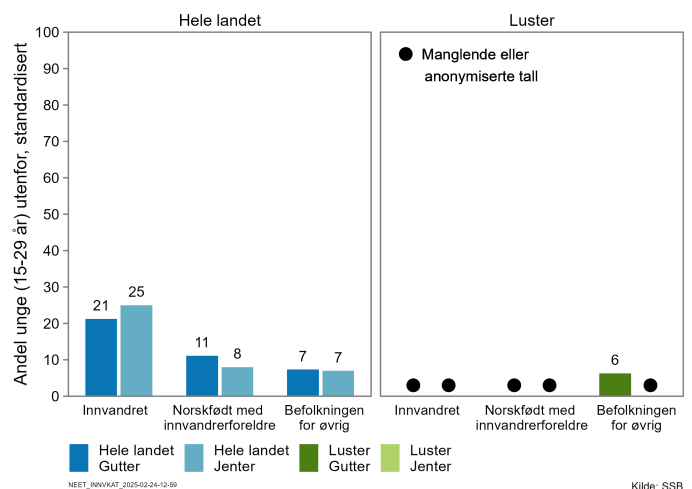
Finn fleire relevante indikatorar i [statistikkbanken Folkehelsestatistikk](https://statistikkbanken.folkkehelsestatistikk).

[1] SSBs definisjonar: Innvandrarar er personar som sjølv har innvandra til Noreg, som er fødd i utlandet av utanlandsfødde foreldre og fire utanlandsfødde besteforeldre. Norskfødde med innvandrarforeldre er fødde i Noreg av to utanlandsfødde foreldre.

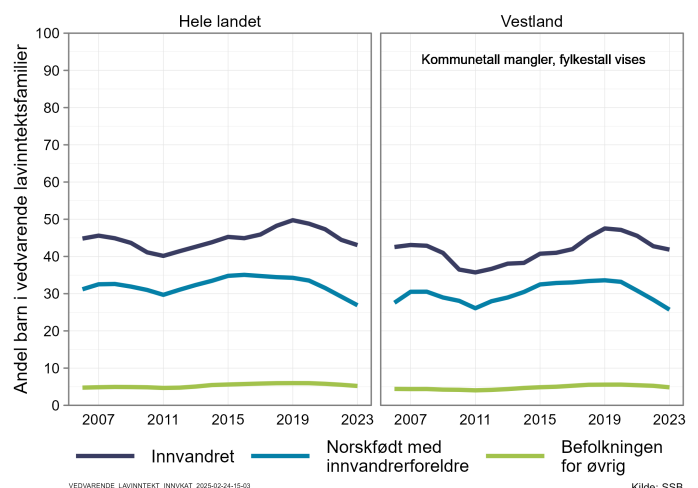
Figur 3. Gjennomføring i vidaregåande opplæring med fullført studie- eller yrkeskompetanse etter 5/6 år, etter kjønn og innvandringsbakgrunn. Ved manglande kommunetal blir fylkestal vist. Treårig gjennomsnitt 2021-2023.

Figur 4. Andel unge (15-29 år) utanfor utdanning og arbeid etter innvandrarbakgrunn og kjønn. Ved manglande kommunetal blir fylkestal vist. Tal for 2023.

Figur 5. Barn 0-17 år i hushald med vedvarande låginntekt, definert som inntekt under 60 % av nasjonal medianinntekt over ein treårsperiode, etter innvandringsbakgrunn.

Oppvekstbarometer for kommunen

I oversikta nedanfor blir nokre nøkkeltal for kommunen og fylket samanlikna med landstal. I figuren og talkolonnane er det teke omsyn til at befolkninga i kommunar og fylke kan ha ein annan alders- og kjønnsamansetnad enn landet. Klikk på indikatornamna nedanfor for å sjå utvikling over tid i kommunen. I [statistikkbanken](#) finst dei fleste indikatorar og utfyllende informasjon om kvar enkelt indikator.

Ver merksam på at også «grøne» verdiar kan innebere ei viktig utfordring for kommunen, for landsnivået representerer ikkje alltid eit ønska nivå. Verdiområdet for dei ti beste kommunane i landet kan vere eit nivå å strekke seg etter.

- Kommunen ligg signifikant betre an enn landsnivået
- Kommunen ligg signifikant dårlegare an enn landsnivået
- Kommunen er ikkje signifikant forskjellig frå landsnivået
- Kommunen er signifikant forskjellig frå landsnivået
- Ikkje testa for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikkje testa for statistisk signifikans)
- Verdien for landet
- Variasjonen mellom kommunane i fylket
- Dei ti beste kommunane i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornamn)	Kommune	Fylke	Noreg	Eining (*)	Oppvekstbarometer for Luster
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	21,5	20,5	20,1	prosent	
	2 Innvand. og norskf. med innv.foreldre	12,1	16,9	22,0	prosent	
Levekår	3 Barn i fam. m/vedvarande låg inntekt	7,9	8,6	10	prosent	
	4 Barn i familiar som mottek sosialhjelp	5,6	4,5	6,8	prosent	
	5 Barn av einslege forsørgarar	12,0	14,2	15,9	prosent	
	6 Bur trøngt, 0-17 år	12	18	18	prosent	
	7 Bur i leigde bustader, 0-17 år	11,5	12,9	14,6	prosent	
	8 Barn med barnevernstiltak, 1-17 år	2,9	3,2	3,4	prosent	
	9 Unge som står utafor, 15-29 år	7,2	9,0	9,9	prosent (a,k)	
	10 Bemanning i barnehage, oppfylt	63	83	64	prosent	
	11 Lågaste meistringsnivå i lesing, 5. tr.	26	26	25	prosent (k)	
Barnehage og skule	12 Lågaste meistringsnivå i rekning, 5. tr.	21	25	27	prosent (k)	
	13 Trivst på skulen, 7. trinn	82	83	84	prosent (k)	
	14 Blir mobba på skulen, 7. trinn	10	8,9	9,6	prosent (k)	
	15 Gjennomsnittleg grunnskulepoeng	42,8	42,9	42,7	poeng (k)	
	16 Gjennomføring i vdg. opplæring	83	82	81	prosent (k)	
	17 Fornøgd med treffstadar, 2024	68	51	54	prosent (a,k)	
Fritid og nærmiljø	18 Trygt i nærmiljøet, 2024	91	85	84	prosent (a,k)	
	19 Med i fritidsorganisasjon, 2024	60	61	59	prosent (a,k)	
	20 Einsemd, 2024	20	24	22	prosent (a,k)	
	21 Skjermtid over 4 timar, 2024	40	42	43	prosent (a,k)	
	22 Regelbrot, 2024	12	10	9,5	prosent (a,k)	
	23 Fornøgd med helse, 2024	62	63	66	prosent (a,k)	
Helse og helseførford	24 Høg tilfredsheit med livet, 2024	49	47	50	prosent (a,k)	
	25 Psykiske plager, 2024	18	16	15	prosent (a,k)	
	26 Problem med søvn, 2024	30	33	30	prosent (a,k)	
	27 Trenar sjeldnare enn kvar veke, 17 år	31	25	28	prosent (k)	
	28 Overvekt og fedme, 17 år	27	21	22	prosent (k)	
	29 Reseptfrie smertestillande, 2024	17	21	20	prosent (a,k)	
	30 Alkohol, har vore berusa, 2024	21,2	12,2	13,8	prosent (a,k)	

Forklaring (tal viser til linjenummer i tabellen ovanfor):

* = standardiserte verdiar, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tal frå Ungdataundersøkelsen dei siste tre åra manglar. Les meir om moglege årsaker til at tal frå Ungdataundersøkelsen manglar [her](#).

1. 2024. 2. 2024, 0-17 år. 3. 2021-2023, barn (0-17 år) som bur i hushald som i ein periode over tre år har ein gjennomsnittleg inntekt lågare enn 60 % av nasjonal median. 4. 2023, 0-17 år, omfattar dei som har mottatt sosialhjelp minst ein gong i løpet av året. 5. 2022-2024, 0-17 år, av alle barn det vert betalt barnetrygd for. 6. 2023, å bu trøngt er definert ut ifrå areal og antal rom i bustaden. 7. 2023, andelen er presentert i prosent av barn i privathushald. 8. 2023, omfattar hjelpetiltak og omsorgstiltak. 9. 2023, omfattar dei som ikkje er i arbeid, utdanning eller opplæring (NEET). 10. 2024, barn som går i barnehagar der krava til både grunnbemanning og pedagogisk bemanning er oppfylt. 11./12./13./14. Skuleåra 2022/2023-2024/2025. 15. 2022-2024, ved avslutta grunnskule på 10. trinn. 16. 2021-2023, omfattar elevar busett i kommunen. 17. U.skole, svært bra eller nokså bra tilbud. 18. U.skole, opplever at nærområdet er trygt på kveldstid. 19. U.skole, svarer «ja, eg er med nå». 20. U.skole, ganske mykje eller veldig mykje plaga. 21. U.skole, dagleg utanom skulen. 22. U.skole, 3 eller fleire ulike regelbrot i løpet av det siste året. 23. U.skole, svært eller litt fornøgd. 24. U.skole, dei som vel 8-10 på en skala fra 0-10, der 0 er det verst moglege livet dei kan tenke seg og 10 det best moglege. 25. U.skole, har mange plager (ganske mykje eller veldig mykje plaga). 26. U.skole, ganske mykje eller veldig mykje plaga. 27. 2022-2024, oppgitt ved nettbasert sesjon 1. 28. 2021-2024, KMI som svarar til over 25 kg/m2, basert på sjølvrapportert høgde og vekt frå nettbasert sesjon 1. 29. U.skole, bruker Paracet, Ibux og liknande minst ein gong i veka. 30. U.skole, drukke så mykje at dei har følt seg tydeleg berusa ein eller fleire gonger dei siste 12 mnd.

Datakjelder: Statistisk sentralbyrå, NAV, Ungdata-undersøkinga frå Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet, Utdanningsdirektoratet og Vernepliktsverket. For meir informasjon, sjå [statistikkbanken Folkehelsestatistikk](#).